

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BETSBÖL Szeredán 19. Augústusban 1789.

Hadi - Történetek.

A' F. Tsászár, a' Gallitziai fő-igazgató Vezért,
a' Lovas seregnek vezérét H. Kóburgt, a'
közelebb Foksánnál, az edgyesült Orosz sereggel, a'
Törökökön tett győzedelmének jutalmául, és örök-
emlékezetül, a' *Mária Therésia* Hadi nagy keresztes
Rendével meg-tisztelni méltóztatott; mellyet ezen
hónapnak 13-dikán egy maga tulajdon Kurirja ál-
tal által-is lött — Ezen kívül, a' Hertzegnek
különös diti... e és ajánlására, a' 2 Obesterek
Mészáros és *Marajtzay*; Májorok *Quietovszki*, *Kin-*
máyer; és Adjutánt *Fischer* Urak között, kit itt *Fok-*

sánnál magokat mások felett ki-mutották, egy rend-kivül-való tisztségbéli fellyebb lépést kegyelmesen el-végezett. A' 2 elsőt Generál-Máajorokká, a' 3 utólsót pedig Obestlájdinántokká tenni méltoztatott.

Ugyan ezen győzedelemért 14 dikben itten reggeli 8 órakor a' F. Udvari Templomban a' *Te Deum Laudamus* el-énekelteték; melly alkalmatozsággal az *Infalutus Prælatus Zvetel* Ur által egész Czémóniával való Mise tartottván, az itt jelen lévő Generálság, 1 gyalog, 2 Gránátéros Batalionak, a' Ts. Királyi Testörzök, és az itten lévő Tisztek és más katonaság jelen-valának.

A' közelebb múlt Vasárnap a' Szt. *István* Templomában vala azon győzedelmi pompa, mely szerint a' Győzedelem Úrának hálákot adván, a' *Te Deum Laudamus* el-énekelték.

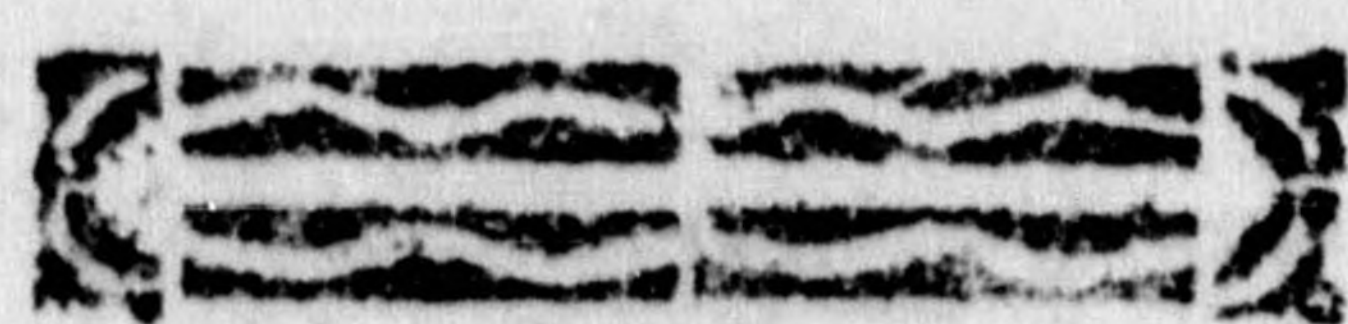
A' Fő-Hadi-Tanátsból közelebb ki-adott Tudósítás ez:

(**) A' mint az *Ujj-Palánkánál* fekvő Nagy Tábornak *Generál Komondójától*, ezen hónapnak 8-dikán költ Tudósítása G. M. B. *Vétsey* Urnak, azon 4-dikben esett, és már ez-előtt közönségesé tett tsatát, bővebb környülállásokkal tudunkra adla; az ellenség 2 külömbező Seregben jött vala O-jáh-országból *Teplitz* és *Portzineskán* keresztül a' leg-nagyobb sebességgel, a' harmadik pedig *Szupánek*-felöl hasonló sebességgel, és a' mi Szélső-örizetinket már reggeli 6-tad-fél órakor visszavervén, már 6 órakor 2000 *Spáhik* a' Generál *Vétsey* állásától tsak egy ágyu-lövésnyire valának; mozog va-

la' a' Törökségnek egész Serge, és azon valának, hogy az említett Generál Sántz Linéájit meg-bontsák; de az ágyuzó népnek kemény és jól botsátott tüze, és a' kemény-lövő vadászoknak puska-zások által mindenkor veszedelemmel veretének-vízfza. — Azon közben meg-érkezik az ellenség minden-felől lovan és gyalag olly nagy számmal, hogy az előttünk álló ellenségnek sokoságát leg-alább 7 ezerre számlálhatjuk vala. A' *Spáhik* egy kevésbé távúllabb meg-állának; de a' Jantsárok a' jobb szárnyunkan lévő vadászokra tellyes és el-tökéltett dühöséggel kívánnak vala rá-ütni, melly szándékjokat midön nem tzeljok-szerint érhatték vólna-el, egy által-ellenben lévő hegyetskére 14 Zászlót felverének. Egy más *Jantsár* és *Spáhi* Sereg azonban *Belha-Rékan* keresztül a' mi ball-szárnyunknak került, és hasanló dühöséggel kíván vala rajtunk keresztül rontani; de a' mi gránáttal zápor tüzünk által háromszor veretének-vízfza. Ugyan ekkor igyekezik vala az ellenség az ugy nevezett *Bojana-Jeleneczen* keresztül-is a' mi hátunk-megé kerülni, és minket hátúlról meg-támodni; de ezt is előre fajtítván, 1 Osztály gyalogság 1 ágyuval oda küldték. —

Egy illyen, a' mi erönket sokkal fellyül múltó számától támodtatván-meg minden-felől, a' nevezett Vezér Ur, söt azt is látván, hogy a' hátúlról-való meg-kerüléssel fenyegettetik; el-végzé magában a' Generálmájor, hogy maga támodja-meg az ellenséget; melyre nézve a' *Stáin* Sergéből 1 Bataliont, Obester *Vernek* alatt, 4 ágyukkal; és 3 Sqvadrom

Húszárt Májor *Révay* alatt ki-küld a' hadi-rendből, és az ellenség eleibe mozdítja. A' Húszárok előbb elől mennek vala, és el-rejték a' gyalagoknak sorjokat; midőn azonban fél-ágyu lövésnyire vólnának az ellenségtől; két szárnyra vonnya hirtelenséggel magát a' Húzárság, a' midőn a' közben maradott gyalogság olly eleven ágyu-tüzzel kezdé az ellenséget köszönteni, hogy a' hirtelen el-rémült ellenség leg-ottan meg-szaladván, a' farkantyuba kapott paripájú Húszárok által egészen az ugy nevezett *Preborer* koltsig kergettetének.

Az ellenség el-esleinek száma leg-alább-is 400-ra mégyen; mert azok-közzül tsak miis 63-mat temettünk-el; többet láttunk pedig a' *Spáhik* által elvitettetni 200-nál, hóltat és meg-sebeledtet — és az útban magok-is fokot el-temedtenek. — Az el-eslett fok lovaknak drága nyereg szerzámaikból tsak azt hozhatjuk-ki, hogy az el-eslek száma között nagy rangú Törökök-is lettenek légyen. Mi itt el-vettük az ellenségnek egy leg-nagyobb zöld Sellyem Zászlóját; és tsak ennek az egynek leheténk Urává, noha 4 más Zászlótartók-is le-lövetének (ugy vigyáznak a' Törökök a' Zászlóra.)

A' mi népünk itten gazdag prédát nyert. A' miéink közzül itten el-eslett az *Erdödi* Húszár Sergéből All-Hadnagy *Jelenfy*, és 15 Húszárok; a' gyalagok közzül, többnyire a' Szabad-sergekből, 16 emberek; és 7-en sebeket hoztanak-viszfa. Azokon kívül, kiket már az elsőbb Tudósításában a' Vezér meg-ditsért vala, a' Jágerek Kapitánnya *Dándini* és Hadnagy *Franknak*-is nagy ditséreteket ad.

Ugyan

Ugyan azon napon, t. i. Aug. 4-dikén dél-után 13 hajókra rakadék az ellenség és a' Dunára kerekedék, és egész étzaka hajókázik vala; *Orsova* körül fergét még nagyobb számra szaparította, és az egész *Szupáneki* környékét körül hajókázván, ez okozta G. M. *Vétsey* Urnak, hogy a' maga népével Aug. 5-dikén *Therégováig* magát vissza-húzta, hová Fegyvertármester *Klerfe* a' maga népének edgyik részét segittségül küldvén, magát kemény lábra állította. — Minthogy Feldmarsal Gróf *Hadik* Ur ő Excellentiájának közelebb vólt Tábori nyavallyája egész testében olly erőtlenséget okozott, hogy tovább a' vállain lévő nehéz Tábori terheket tellyeséggel nem hordozhatja, hogy a' nagy Tábornak fő Vezére lehelsen; tehát e'-szerint a' Nagy Tábor B. *Laudonnak* adatott. (**) *Laudonnak* pedig helyébe, a' Horváth-orzági Tábornak fő Vezérjévé tétetett *Pellegrini*; kit a' múlt Vasárnap világos kék Magyar Húszár köntösben vala tulajdon szemeinkel szerentsénk az Udvarban szemlélni. — Hogy az Agyuzó-Sergek' fő Vezére valaha Magyar Uniformist öltözött vólna-fel magára, arról a' Historiák sem emlékeznek; e' pedig igaz.

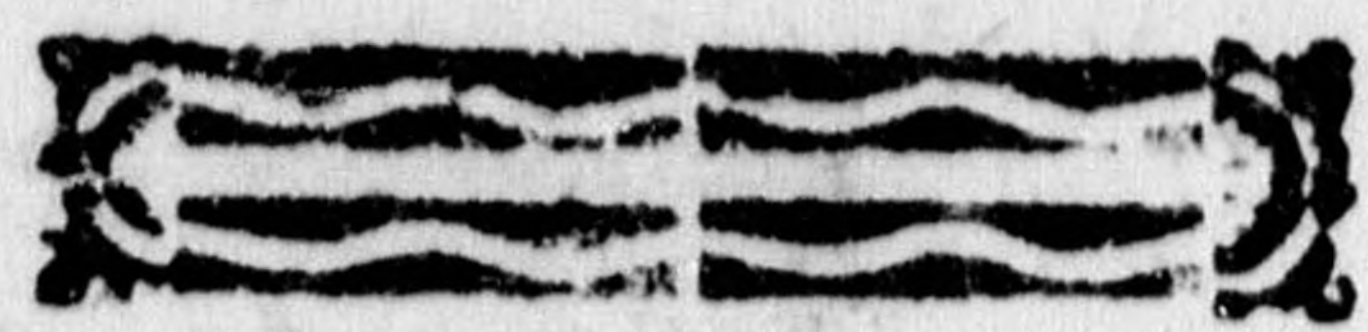
A' 62-dik Kurirban a' Hertzeg Hohenlohé Tudósításának hátra-maradt része.

A' fő Vezér Ur minden népét ekkor készen tartja vala a' tsatára, és 10-ed-fél órakor meg-is érkezék az ellenség Lovas-ferge a' miénk ellen; de egész 2 órák alatt egyebet semmit sem tsinála, hanem edgyenként lödözni kezdének távúlról; az á-

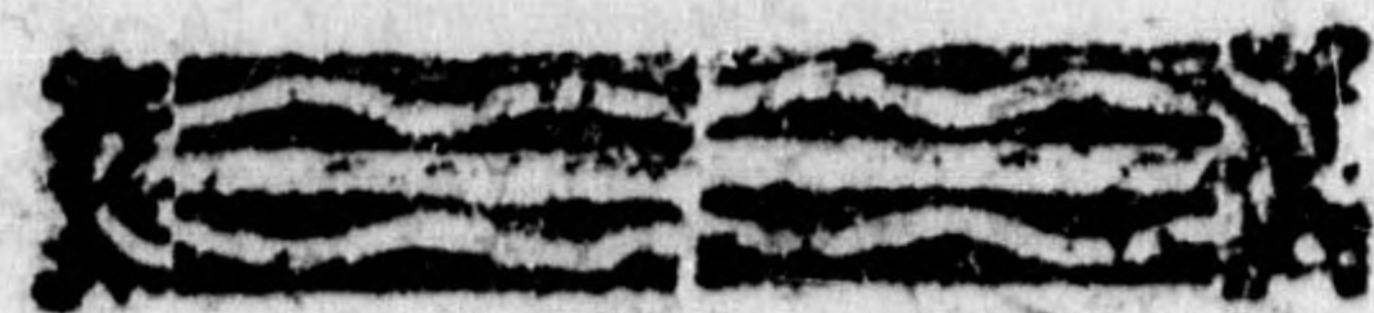
gyukból-is lövének edgyet kettőt, de olly szerentsé-
sen, hogy egy legyet sem férttetnek vele; a' hon-
nan tsak hamar a' gyalog Törökök jobb és bal-fe-
löl az erdőbe, a' lovasok pedig más-felé el-hátrá-
lának olly véggel, hogy más-nap üfsenek a' mi
Sántzunkra a' gyalagok, a' lovaság pedig az alatt
bé-rontson. De minthogy első idő vala, és itt a'
havasok között 5 óra alatt ugy meg-nőnek a' folyó
patakak, hogy épületeket víznek-el magokkal, és
a' fákat gyökereftől ki-tekerik —'s el-is apadnak ezen
5 óra alatt, tartott a' Vezér Ur, hogy ha az elsőzés
sokáig tartana, a' már-is sokot szenvedett és el-so-
nyorodott nép, több sonyoruságot kéntelenítettvén
ki-állani, ha tovább-is éjjel nappal az ellenséget
lesné, és így az ellentállásra-is erőtelenebb fogna
lenni; azért el-végezé magában, hogy minden ké-
fedelem nélkül maga üfsön az ellenségre, hogy a'
nagyobb rofznak ellene álhassan.

A' fenn említett Májor *Dániel* Ur azért, ki az
ellenséghez leg-közelebb áll vala a' maga Székely
Húszárjaival, vészti a' Vezértől a' parantsolatot,
mely-szerint az ellenségre való első rá-ütés ezen Ur-
nak ajánltatik vala; és egyfersmind más-felöl-is
9 tüzg Székely Húszár állittatik - ki az ellenségre
való ütésre; és a' *Toskána* Húszároknak 4 tüzgja
parantsolatot vészzen, hogy az ütközötnek segittségül
légyen. A' Fő-Vezér maga áll edgyik szárnyára
a' Lovaságnak, és szép tsendefen megy az ellen-
ség-felé; melyre az ellenség' lovas népe el-válván
a' gyalogságtól, Trombitát fútat *Hohenlohé* a' se-
bess rá-tsapásra, és az egész lovas népnek egyze-
riben

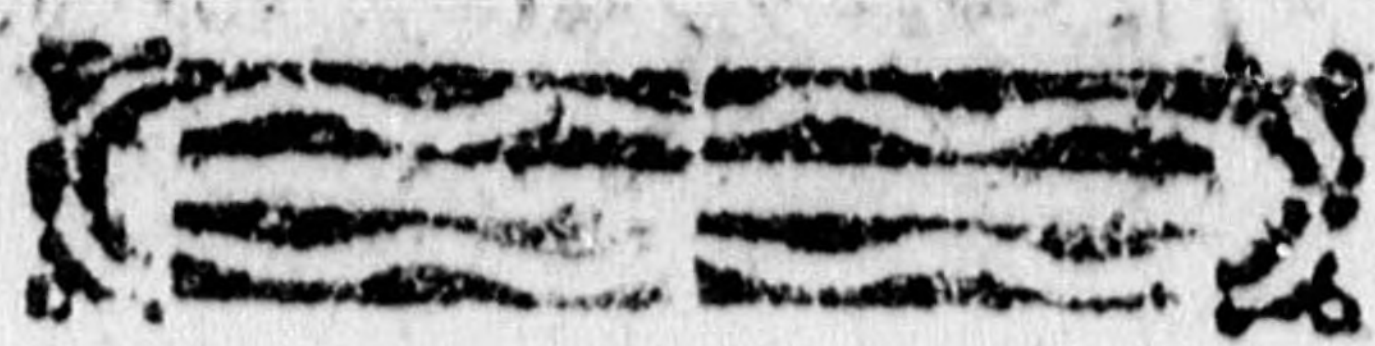
riben való rájok-ütését parantsolja ; ezt látván a' Törökök meg-fordulának , és lafsú lépésekkel visszafza-térének. Előbb tsak lafsan nyomúlnak vala visszafza ; de minekutánna látnak , hogy a' Húszárok reptiben vagynak utánnak , ök-is öfzve zavaradának , és minden rend nélkül sebess nyargalva szaladának el ; mellyet a' gyalagok-is hasanlóképpen tselekedének. — Az ellenségnek ezen meg-rettenését a' miéink haszonra kívánván fordítani, legnagyobb erővel ^{és} sebességgel utánna szaladának az ellenségnek, a szaladás közben, mint a' répát ugy aprította a' Székely kard a' kopotz főt, ugy, hogy a' szaladásban és ezen tsatában egynéhány 100 Törörök maradának a' tsata-piattzon, többnyire kéz, fő és orr nélkül ; 4-et el-fogtanak, 2 Zászlót, 20 terhelt szekeret, 1 puska-poras szekeret el-vettenek, sok ökrököt és mintegy 100 lovakat prédába nyerének. A' Hertz. *Hohenlohé* Ur bizonyság tétele szerint, a' Székely Húszárok' Májora *Bara* Ur, ezen tsatában a' maga *Avántgárdába* elől-ment Székelyeit mindenütt ki-mondhatatlan vitézséggel vitte ; Májor *Dániel* Ur pedig itt mind meg rettenthetetlen szívét, mind hadi-böltsefségét, mind különös vitézségét ki-mutotta. Ditséri a' Hertzeg minden ezen tsatában meg-jelent Tisztjeit, All-Tisztjeit és az egész népségét. — A' legnagyobb ditséretet pedig a' Székely Húszár Regementnek adja.

A' Felséges Tsászár a' Hertzeg *Kóburgtól* ide küldetett Kurirt, fő Hadnagy *Vermattit* Kapitánnyá, és helyyébe a' más Kurirt *Stabsz Kadét Petz-t* fő Hadnadgyá tenni méltoztatta.

Apróbb Hadi Történetek.

*Egy Grádiskai Levélben az iratik : „ Még a további hadakazó Plánumról egy szó bizonyost sem tud senki - is a' Feldmarsalton kívül , mihez fogunk kezdeni. Mi azt gondoljuk , hogy most leg - előbb Koszarátz Várát fogjuk meg venni , hogy ez - által a' Prédor és Bányaluka között való közösülést el - gátothassuk. — Juliusnak 30 - dikán egy más Grádiskából érkezett Levélben ez iratik : hogy a' múlt hónapban uralkodott szörnyü hévség miatt igen sok embereink kezdettenek vala betegeskedni ; de már most számos gyógyúltak jönnek - ki a' betegek' házából — és a' halál szemlátomást kezdett szűnni. — Berbirben minden nap 1500 ember dolgozik , hogy mennél hamarébb lehet jó karba állithassák a' Várat. A' Bányalukai kapu kö - fallal rakatik - bé , és csak egy kis gyalag - járó ajtót hagynak ott rajta. Az itten lévő Kaszármakot épittetik , és ezeken - kívül a' Tiszteknek számokra egy más különös Kaszármátskát tsináltatnak. A' fő Vigyázat a' Prédori kapunál lészén. — Sergestől mennek a' Mester emberek a' Feldmarsalhoz , hogy nekik engedjen lakó helyet Berbirben ; és azt - is írják , hogy a' Laudon keze rövid idő alatt ugy el - változtatta ezen Várat , hogy ha most a' meg - szökött Törökök vissza - jönnének alig esmernék - meg. — A' Berbiri Kerületben a' mi népünk 50 - ezer mázsa szénánál többet tsinált és a' vizen által - is hordotta , azon - kívül a' Várme gyékből - is szüntelen hordják a' szénát ; de még több préda is fog jöni ezen mi bőv gyűjteményünkhöz ; mert az ugy nevezett *Lisztzer* földén most gyűjtenek és*

aratnak a' Bosznyákok 150 fegyveres népnek őri-
zete alatt, és ezt a' mi Húszáraink nem igen jó
szemmel nézik. — Feldm. *Laudon* igen frissen va-
gyon, és Fegyvertármester *Mitrovski* Ur-is meg-
gyógyúlt. — 24-dikben 7 Bosznyákot és egy Törö-
köt kaptanak a' Húszárok a' füben el-buva, kik a'
mi Táborunkot akarják vala meg-kémlelni. Meg-
fogák a' Húszárok mindeniket és a' Várba hozák,
hogy törvényt szolgáltaísunk fejekre. — A' napok-
ban érkezék-meg egy Sereg 140 emlékeztető ezüst
és arany pénz a' mi Táborunkhoz, a' magakot vi-
tézül viselő nép számára; mellyet a' Feldmarfal
leg-ottan az egész Táborban meg-hordoztata, és az
arról tett rendelést mindenütt ki hirdetteté.

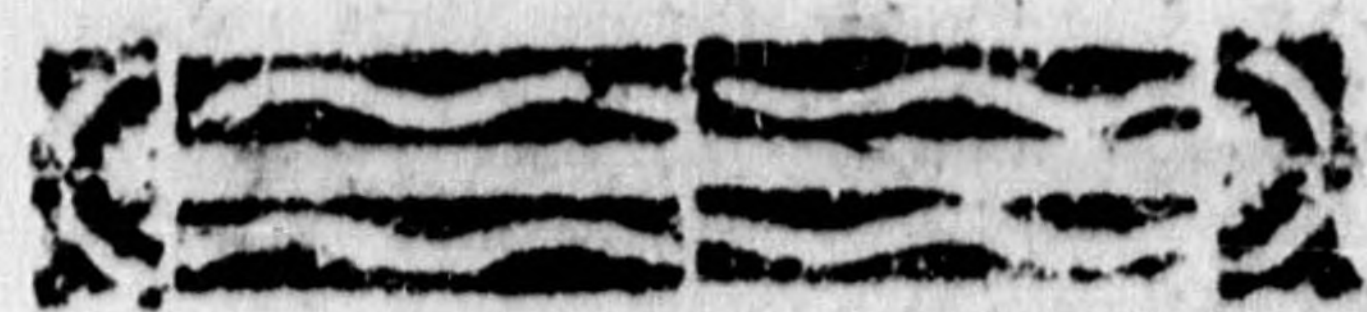
N. Kálló 5. Augusti. — „M. Tanácsos és Rend-
szerint való V. Ispány *Vajay Vay Josef* Ur, ő Fel-
ségétől a' Helytartó Tanács-széken Tanácsosnak té-
tetvén, ezen változás által meg-üresült Rend-szerint
való V. Ispányi-székébe, ezen T. N. Vármegyének,
csak ugyan ő Felsége által, eddig vólt második V.
Ispányunk T. *Szathmári Király Josef* Ur; a' máso-
dik V. Ispányságba pedig T. *Ovári* és Szt. *Miklósi*
Pongrátz György Ur helyheztetének. — Hasanló vál-
tozás esett a' T. N. *Szabolts* Vármegyei Törvény-
széknél-is, nevezetesen: minekutánna T. *Szolnaki* és
Jármii Jármii Mihály Ur, az ezen T. Törvény-szék-
nél, ennek első fel-állításától fogva ez ideig szintén
nagy hűséggel 's ditséretesen folytatott *Præsidiumát*
maga önként ő Felsége lábai előtt le-tette vólna
tekintvén ő Felsége sok érdemeit T. *Jablantsay Petes*
János Urnak, — — — — —

melyeket mind annak-előtte, mind pedig azután, míg t. i. a' meddig a' N. *Hajdú Városok Kerülete* hajdoni lábán állott, annak Kapitányságában, mind azólta, míg a' nevezett Kerület F. Kirá'yi hatalom által ezen T. N. Vármegyéhez tsatáltatott, ennek Törvény-széke mellett, mint leg-elsőbb *Assessor* vagy Tábla Biró korában hivségelen véghez vitt, a' fenn nevezett T. *Joblantsay Pétes János* Urnak kegyelmesen ajándékozni méltoztatott: Kiis Juliusnak 31-dikén a' T. *Szabólts Vármegyei Törvény-szék'* Székülő házában, az arra a' tilzteség-tételre meg-jelent számos fő Uraságok' jelen-létében, minekutánna tsak nem régiben félben-szakasztott régi eleink' ditséretes szokálok szerint (Hivataljáról nyert *Decretumát* egyszer'smind ki-mutotván) bé-köszöntött volna, *Præsesi* széket ezen T. N. Vármegye Táblájának kettözött örömmel által-vette.

Elegyes Tudósítások.

Szeben 5-dik Aug. — „Iszonyú a' félelem a' *Vulkkánnál*, hasanló a' *Verestoronynál*, de százszorta nagyobb *Brasónál*, a' hól, a' mint egy Gavalér Húszár Tiszt Leveléből látjuk, a' *Bodzán* 3 puska lövésnyire fekszik Táborban a' Pogányság; melyre nézve egész *Háromszék* a' maga ingó bingó portékáit, jovait el-vermelte, és a' félelem ágyán 's rettegés párnáján nyughatatlanul vigyáz. — A' Fő Vezérünk H. *Hohenlohé* már rég el-költözött *Szebenből*, és *Brasóban* vagyon szálva; mert a' *Bodzán* belől teméntelen a' vállagátott *Nátoliai Ozmonak'*

nak' száma; kiknek egy része, u. m. 30-ezer a' H. Kóburg' ereje próbálására-is már rég el-ment. (*még-is tanította őket H. Kóburg*) Erdély igen félelmes. — Itt a' sok elsözés miatt Erdélyben a' mi kiss gabona lett - is, el - veszett a' lábán aratatlan némely helyeken, másut pedig Kalangyában költ-ki. A' hól máskor 100 szekér széna vólt, most tsak 20 vagyon, még-is a' tér-helyeken a' bugják 2 — 3 arasznyi vizben állanak. Mit reméljünk? Tor dáról-is azt írják, hogy Erdélyben a' sok elsözés által, a' szárazság miatt igen szükön termett a' Gabona's az-is mind veszedelemben vagyon; a' marha-döge pedig megint kezdődik Erdélyben minden-felé. — *Ezt a' Kurir írja a' Szebeni Levélre*: — „Ne félyen már most Erdély; mert a' mint a' közelebb költt Kurirból meg-tettzik, Hertzeg Kóburg a' Moldovai Török Tábort meg-korbátsolván, elébb mozdúlt Oláh-országba, és az Orosz Tábornak-is már ezen Táborral közösülése lévén, Erdélyben a' kopatz fejü legényeknek figét fog mutotni H. *Hohenlohé*. — A' Pruszszus Király fijáról, és egy Királyi vérből szármozott *Svéd* Hertzegről az a' hir Bétsben, hogy áll-ortzás név alatt, a' jelen-való időben Bétsben vólnának, és hogy egy Frantzia Királyi vérből szármozott Hertzeg-is minden órán váratnék, ki a' zenebona elől húzván el magát, a' két előbb említett Hertzegekkel *Belgrádnak* ostromát szándékoznának meg-nézni — de tsak alig ha szerentséjek lészén ezen irgalmatlan tüzi játéknak szemléléséhez; mert a' mint a' titkok' agya-velejébe tekintető Politikusok mérik erősíteni, a' Porta maga kéri az

Auftriai Házról a' békeiséget — és ez eddig tsalhatatlan igazság ; és az-is bizonyos, hogy a' Porta és az Auftriai Ház között való békeiség munkája a' leg-jobb reménység' pennája orra alatt lévén, a' Serviai fegyver-nyugvás békeiséggel viselős. — Moldova már a' miénk: innen ki agyaltúk a' Törököt ; Oláh-ország most jö a' pátzba : itt Hertzeg *Kóburg* és H. *Hohenlohé* H. *Mauroyéni* Uramat minden órán rövidebb porázra fogván, a' *Paszzaroviai* békeiség' kötése-fzerint, a' Porta vissza-adja nekünk egy puska-tserfzentés nélkül *Belgrádot* *Szervidával* edgyütt; mivel a' F. Tsászári békeiség punktumok között már-is e' mondatik lenni elsőnek ; és így nekünk a' Portával békeiségünk lévén, lássa ő akár mit tsináljon másai — tsak velünk a' Békeiség kötésben kereskedésbéli kötést-is tégyen ; mellyekhez a' reménység a' héten állott talpra. A' Spanyol és más Udvarak-is ebben fáradhatatlanúl dolgoznak.

Valamint mindenkor, úgy a' jelen-való időben is sok Frantzia Tisztek vagynak Bétsben ; még pedig nagy ranguak. A' nagyobbak közzül ezek egy néhányon a' napokban Bétsben bizonyos Gavallérok' és Dámák mulottságos Tárfaságokba menvén Frantzia hadi-köntösben, illy szép térd és fő hajtással fogodtatának : „ Az Uraknak tetsék visszamenni ! és más akármi forma köntösben öltözvén, a' mi gyülekezetünkben meg-jelenni — szivesen látjuk ; de ezen hitefzeget Uniformisban, melyben a' magok Királyok ellen pártot ütöttek, mint gyálázatos köntösben, a' mi gyülekezetünkben meg-nem jelenhetnek. Edgy-hofszú orral tere mindenik

nik - vizsgálja! — Edgy *Baumgartner* nevű Gonoszté-
lvő, ki itt Bétsben egy nagy Méltóságú Udvarban
már egy darab időtől fogva igen meg - hitt ember
vala, 100 ezer forintnál több pénzel szökék meg a'
napokban.

Egy igen szomorú hir Budáról. „Gróf *Janko-
vits* a' *Septem-virális* Táblának Præfese, már egy
darabb időtől fogva olly terhes nyavallyában fek-
szik vala, hogy a' múlt héten Bétsben Orvasi Ta-
nátsot - is tarttának eránta — Söt egynéhány na-
pokkal egy hires Doktort - is küldének - le orvoslásá-
ra; már ma az a' hire Bétsben, hogy egy Staféta
érkezett volna, mely ezen nagy Méltóságnak halá-
láról hozott volna hirt. — Éppen ebben a' pertzen-
tésben érkezék - meg azon szomorú hir - is, hogy a'
Törökök Orsovánál bé - ütöttek a' Bánátba; *Méhá-
diát* és *Zalatnát* el - foglalták — Ezen dolog eddig
bizonyos — mi lett belöle tovább? ez - után követ-
kező Levelünkben meg - írjuk. — A' Horváth - orszá-
gi Táborhoz 20 - dikban indul annak Vezére *Pelle-
grini*, és vele edgyütt, tsak alig, ha *Ferentz* fő
Hertzeg - is nem indul. — A' mi Felséges Urunk már
4 hetektől fogva olly szemlátomást kezdett vala a'
maga terhes - nyavallyáiból épülni, hogy már tellyes
reménységünk vala tökéletes meg - gyógyulásához;
minthogy mind testében, mind erejében látható kép-
pen kezdett vala épülni — de oh fájdalom! egyné-
hány napoktól fogva, megint ujj változásait érzi ő
Felsége; noha nem olly térhesenn, mint ennek - elöt-
te; mert most az ágyban tsendesebben nyughatik.
— A' mit ezen Levelünkben elől a' Pruszszus Ki-

rály Bétsben lévő fiáról irtunk vala, már most tudjuk ezt kiről kellett volna írunk. Nem a' Pruszszus Király fia ez, hanem egy Uralkadó Szász Hertzeg *Anhalt Getten*; két fiaival vagy on itt Bétsben; kik mind ketten a' Ts. Királyi Tábornál Kapitányokká tétettek ő Felségétől. Ezen Hertzeg 47 igen nagy Szász legény tselédjivel jött ide, és 15-töt közülük Magyar Húszár köntösbe öltöztet: világos kék mentéjek, veres nadrágok és dolmányok léfzen, sárga tsizmájok, kék övek fehér gombokra; minthogy az egész köntös finorazatja fehér, fekete tsákó Süvegek ezüst palzamántal. Vagynak nekünk most több nagy méltóságú idegen Vendégeink is Bétsben; de ezekről ezután bővebben; mert a' nyakunkra gyült a' sok tudni való hir, 's még többet várunk!!

Buda 10. Aug. Éppen ma tartaték Ts. Királyi Vezér B. *Ortzy Lörintz* Urnak halotti tisztelessége. Ezen nevezetes Ur született vala 9-dik Auguszt. 1718-ban — 1741-ben, a' Pruszszus háborúban sok Hazabéli fel-ült Sergeknek Vezére vala; és az 1756-ban támodott háboruban Obestere vala a' maga áltá fel-állittatott *Palatinusi* Húszár Regementnek, és egy Vitéz hadi-férfinak borostyán koszorúit aratta. Ezen háború alkalmatosságával, hól ő kardjával, vérével és életével áll vala az ellenség előtt a' maga Királynéjáért, minden pénz nélkül 100 fegyvervifelő legény alá való lovát ajándékoza a' *Nádasdi* Sergének a' maga Ménességéből. Véghetetlen érdemeiért Generál fő Stráfa-mesterré téteték. A' háború után pedig 1766-ban N. Abanjj Vármegyén: k

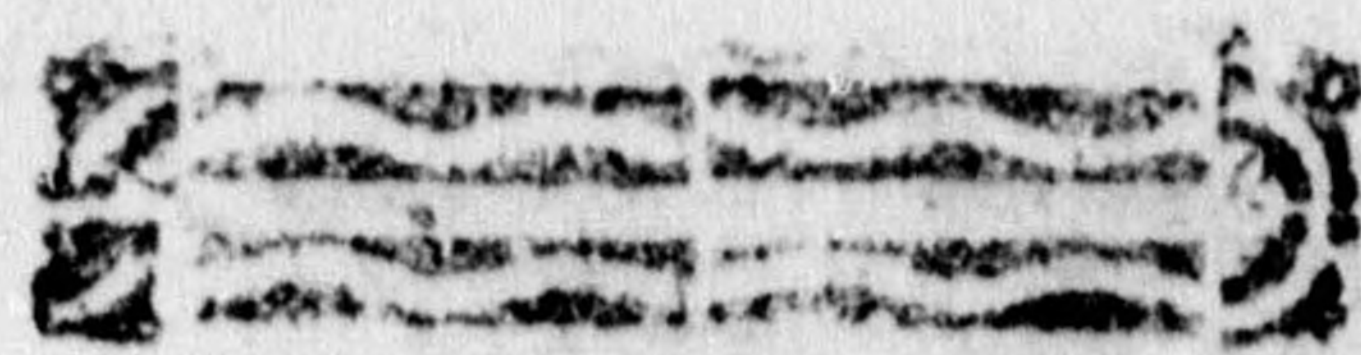

fő Ispánnnyává és *Admistrátorává*. Ezen hivatalát egészízen 20 esztendőig mindeneknek megelégedéséig böltsen folytatta mind addig, míg az ő Felsége kegyelmes engedelmevel maga fiának B. *Ortzy László* Urnak által-engedte. Ez alatt az idő alatt, sok öszve-szött font F. Királyi Kommissokat végzett szerentsélen, melly érdemeiért, a' moston Uralkodó Felség által, a' Szt. *István* Rendének Komendátorává tétetett. Szerette a' Tudományt, és kivált a' maga Nemzeti Nyelvének igen nagy Oszlopja vala, mellyen egynéhány környéket tulajdon kezével-is irt vala. Az egész Nemzet előtt egy nagy lelkü, és különös érzékenységekkel Hazáját és Nemzetét szerető, azt bóldagittani kívánó Hazafiunak tartatott: az emberi-szeretettel buzgott: minden rokaninak édes Attyok vólt; kinek halálában vett szomorúságunkat egyedül tsak az enyhitheti, hogy magához hasanló fiát hagyott a' Hazának.

Ujj-Palánka 4-dik Aug. — — — — itt többet nem írunk; mert a' Budai Ujságban -is tsak ennyi van erről; de jelent ez-is valamit!!

Grádiska 1. Aug. „Tegnap érkezék F. M. B. *Laudonhoz* egy Kurir Bétsből; mely azt a' feleletet hozta, hogy a' Feldmarsal innen mozdúljon; és leg-ottan parantsolat-is adaték, hogy ezen Tábor magát útnak készítvén, 3 osztályokban Szerim felé induljon. Az első osztály indul honap t. i. Aug. 2-dikán, a' második 6-dikban, a' 3-dik osztály pedig, a' Hadi-Kantzelláriával edgyütt 10-dikben; még pedig ugy, hogy a' ki-tsinált útozás módja-szerint, 20-dikban a' ki-rendelt helyen leszünk. A'

mely

amely része a' Tábornak itt marad, F. M. L. Gróf *Mitrovski* alatt léfzen. — Mindenütt mozgás, ágyuzás és ellenséges indulatok szemléltetnek a' széleken — vagy minden órán békeféségünk lefzsz, vagy fel-lobban már most a' hadi-tüz.

Edgy nevezetes jegyzés. — „ A' mi Nemes ifjainknak fel-neveltetésekben az-is egy tetemes hijjanosság vala mind eddig, hogy ezek, a' magok Tanújáró tárfaikon kívül alig nyerhetnek vala másokkal esmerettséget az Országban, a' honnan a' fel-nöttek között olly nagy vala az esmeretlenség, hogy tsak a' szomszéd Vármegyebélieket-is, mintegy más Országbélieknek gondoljuk vala : pedig melly fok okokra nézve légyen szükséges ez az Országban való esmerettséges szövetség ki-ki által-látja! A' mostani N. Ifjak, ditséretes igyekezettel útnak számoson már az országban, és a' távúllabb lévő Uraságokkal mind magokat meg-esmertetik, mind magok azoknak esmerettségekre jutnak. Leg-közelebb Mélts. Szt. Györgyi *Horváth Sigmund* Ur Tanátsos Urnak idősbb fia *Horváth Sigmund*, Iskoláit ditséretesen el-végezván, ezen napokban indul meg Bétsből, útnak számoson *Tárfa Tiszt. Keszthelyi László* Urral az Orzágnak meg-járására, hogy előbb tulajdon Hazáját esmerje, mig idegen földnek' esmerettségre jutni kívánna. Meg járja a' Bánya Városokat; tiszteletére és udvarlására léfzen minden Vármegyebéli V. Ispány és fő Notárius 's más nevezetesebb Tiszt-vifelő Uraknak; a' nevezetesebb Familiáknak, hogy azoknak esmerettségekre juthassan. Mely előre néző böl dog ohájtás ez!! hogy bár a' mi főbb familiájú ifjaink mind ezen példát követnék!!